

fidh

International Federation for Human Rights

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon'a açık mektup

Re: FIDH Yüksek Düzey Filo Soruşturma Komisyonunun Muhtemel Nesnellik Eksikliğinden Endişelenmektedir.

New York, 6 Ağustos 2010

Ekselansları,

Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu başkanı olarak, sizin İsrail'in 31 Mayıs 2010 tarihinde uluslararası sularda Gazza'ya giden sekiz insani yardım gemisine karşı yaptığı ve 8 Türk uyruklu ve bir Türk-Amerikan uyruklu kişinin ölümüyle sonuçlanan hareketine karşın bir soruşturma komisyonu oluşturma duyurunuzla önem vermekteyim. Sizinle FIDH'nin BM soruşturmasının yetki ve içeriği hakkındaki ciddi endişelerini paylaşmak isterim.

1 Haziran 2010 tarihinde yayınlanan Başkanlık açıklamasında, BM Güvenlik Konseyi filo saldırısına karşı "uluslararası standartlara uyan seri, tarafsız, güvenilir ve şeffaf bir soruşturma" başlatılması çağrısında bulundu. Sizin 2 Ağustos tarihinde yayınlanan demecinize göre Komisyon yetkisini Güvenlik Konseyi beyanı gereğince kullanacaktır. Fakat biz Komisyonun mevcut yapısı nedeniyle bu standartları karşılayamayacağını düşünmekteyiz. Biz şüana kadar bu olayda en yüksek seviyeli araştırma olarak tanımlanan Komisyonun başarısız olması durumunun diğer bağımsız soruşturma çabalarını-BM İnsan Hakları Konseyi tarafından başlatılan soruşturma da dahil olmak üzere sadece gölgelemek ile kalmayıp onları engelleyeceğinden de endişe etmekteyiz. Komisyonun etkili bir soruşturma standartlarını karşılamada başarısız olması, soruşturmanın cezasızlık kültürüne katkı sunmasına neden olabilir.

Şimdiye kadar Komisyonun yetkisi açık olarak tanımlanmadı ve görünen o ki yetkisi ulusal soruşturma raporlarının değerlendirilmesi ile sınırlı olacak. Açıkça görünüyor ki bu yaşanan trajediyi aydınlatmada ve sorumluların bağımsız, tarafsız bir şekilde hesap vermelerini sağlamakta yetersiz kalacaktır.

Bizim öncelikli endişemiz Komisyonun yüksek düzeyde bir siyasi içeriğe sahip olmasıdır. Objektif bir soruşturma sağlanması için tarafsız soruşturmalarda uzmanlık sahibi avukat, eski savcı ve hakimlerin bu tarz bir soruşturmada süpervizörlük yapması gerekmektedir. Fakat şuan ki durum bu şekilde değildir.

Ayrıca FIDH Kolombiya Başkanı Alvaro Uribe'nin Başkan yardımcılığına aday olarak gösterilmesinin Komisyonun güvenilirliğine zarar vereceğine inanmaktadır.

Sayın Uribe'nin insan hakları kayıtları ve uluslararası suçlarda hesap verilebilirliğe karşı çıkma çabaları mevcuttur, bu nedenle bu tip bir figür güvenilir ve şeffaf bir soruşturmayı başarılı bir şekilde yürütemez. Sonuç olarak, bu yetkilendirmenin kendisi kurbanlara hakaret etmek anlamına gelmektedir.

Sayın Uribe'nin Kolombiya Başkanı olarak devam eden silahlı çatışmadaki faaliyetleri (Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından şuanda değerlendirilmektedir) ciddi endişeler uyandırmaktadır. Binleri aşan yargısız infaz, katliam, zorla kaybedilme ve diğer uluslararası suçlar Kolombiya'da Uribe'nin Başkanlığı döneminde yaşanmıştır. Kendisinin çok yakın çalışma arkadaşları, partisinin bazı üyeleri ve emir altında bulunan ordu mensupları Kolombiya mahkemeleri önünde ciddi suçlardan yargılanmıştır. Sayın Uribe'nin bu suçlardaki bireysel sorumluluğu da bir soru işaretidir. Buna ek olarak Sayın Uribe devamlı olarak yargının bağımsızlığına saldırmış, insan hakları savunucuları ve hükümetin insan hakları ihlallerine işaret etmiş birçok kişiyi damgalamaya devam etmiştir. Faaliyetleri göstermektedir ki kendisi uluslararası suçlardan sorumlu kişilerin hesap vermelerini sağlamak için gerekli siyasi iradede yoksundur.

Biz ayrıca Sayın Uribe'nin tarafsızlığından soruşturmanın konusu nedeniyle endişelenmekteyiz. (Kendisi geçmişte Kolombiya ordusunun İsrail ile ilişkilerini güçlendirmeye çalışmıştır)

Yukarıda belirtilenlerin ışığında, FIDH olarak bizler bu Komisyondan çıkacak soruşturmanın BM tarafından yetkilendirilecek bir soruşturmayı tanımlayan objektif ve tarafsız olma özelliklerini taşımayacağından endişelenmekteyiz. Biz böyle bir Komisyonu İsrail ile işbirliğinde oluşturmada karşılaştığımız zorluklarının farkında olmakla birlikte sizi Komisyonun yapısını tekrar değerlendirmeye ve Komisyona tarafsız ve bağımsız figürlerin katılımını sağlamaya çağırıyoruz. Hatırlatmak isteriz ki; tüm BM üye ülkeleri BM Sözleşmesi gereğince üstlendikleri sorumlulukları iyi niyet çerçevesinde yerine getirmekle sorumludur.

Ayrıca biz İsrail'in, diğer filo atağını aydınlatma çabaları-özelikle BM İnsan Hakları Komisyonu tarafından başlatılan soruşturma- ile işbirliği yapmasının gerekliliğini yeniden dile getirmek isteriz. Bir eski hâkim ve bir uluslararası savcıdan oluşan 3 bağımsız uzmanın yer aldığı bu soruşturma kesinlikle devam etmelidir.

Tavsiye ve yorumlarımızı değerlendirdiğiniz için teşekkürler.

Souhayr Belhassen
FIDH Başkanı